

NewsLetter

AMERICAN CHAMBER OF COMMERCE
DHOMA AMERIKANE E TREGTISË

THE OFFICIAL NEWSLETTER OF THE AMERICAN CHAMBER OF COMMERCE IN ALBANIA

LAJME AMCHAM

ANËTARËT ZGJEDHIN PRESIDENTIN, SEKRETARIN DHE DY ANËTARË TË BORDIT DREJTUES

Organizohet edicioni i 21-të i Asamblesë së Përgjithshme në AmCham

Në faqen **2**

EKONOMI

Statusi OEA, tani bizneset mund ta përdorin në të gjithë Rajonin

Në faqen **5**

EKONOMI

Skavica, fillojnë punimet e gjigandit në energjitikë

Në faqen **3**

LAJME AMCHAM

ABI "TREGON" SI KA NDRYSHUAR KLIMA E BIZNESIT

Në faqen **4**

Anëtarët zgjedhin Presidentin, Sekretarin dhe dy anëtarë të Bordit Drejtues

Organizohet edicioni i 21-të i Asamblesë së Përgjithshme në AmCham

Dhoma Amerikane e Tregtisë në Shqipëri organizoi Mbledhjen e Përgjithshme të Asamblesë, nëpërmjet së cilës u zgjodhën Presidenti, Sekretari dhe dy anëtarë të Bordit Drejtues. Takimi më i madh dhe më i suksesshëm i vitit, pati prezencën e Ministres së Financave, znj. Delina Ibrahimaj, Ambasadores Amerikane në Tiranë, znj. Yuri Kim, Përfaqësueses së Bechtel, znj. Entela Ruçi dhe u moderua nga Drejtori i ri i AmCham Albania, z. Neritan Mullaj. Presidenti i Dhomës bëri një përmbledhje të punës një vjeçare dhe falenderoi në mënyrë të veçantë në fjalën e tij të gjithë aktorët që kanë ndihmuar Dhomën Amerikane gjatë këtij viti. Ai falenderoi Drejtorin në ikje, z. Ilir Trimi dhe i uroi mirëseardhjen Drejtorit të ri, z. Neritan Mullaj. Gjatë fjalës së tij në Asamble, Presidenti Jaço kërkoi nga qeveria më shumë përpjekje në krijimin e praktikave të drejta, konkurruese dhe të ndershme. "Ne përgëzojmë qeverinë për nismat në reduktimin e informalitetit të ekonomisë gri përmes faturimit elektronik të detyrueshëm, por ne e inkurajojmë atë, që të bëjë më shumë përpjekje për të ç'rrenjosur ekonominë e zezë, duke pranuar programet perëndimore mbi praktikatat kundër pastrimit të parave. Këto masa do të rrisin interesin e investitorëve seriozë drejt Shqipërisë" - u shpreh Presidenti Jaço. Duke u ndalur tek investimet amerikane në Shqipëri, z. Jaço i uroi mirëseardhjen kompanisë amerikane

Bechtel, si anëtari më i ri i Dhomës Amerikane dhe shprehu optimizëm se me klimën e duhur, të tjera investime amerikane do të bëhen realitet në Shqipëri. Z. Jaço ka përmendur gjithashtu faktin se Axlenda e Investimeve ka konkretizuar vizionin e AmCham, për një ekonomi konkurrense dhe atraktive për investimet e huaja. Ambasada Amerikane gjithashtu e ka vendosur biznesin në një nga tre shtyllat themelore të punës dhe qeveria shqiptare është duke ngritur mbi këtë objekt një strategji afatgjatë të zhvillimit. "Shpresoj që Axlenda e Investimeve do të implementohet. Ne presim të bashkëpunojmë me Qeverinë, Ministrinë e Financave dhe Parlamentin për ta kthyer atë në realitet. Ka ardhur koha që të ndalojmë së diskutuari problemet e Klimës

së Biznesit dhe të nisim ndërhyrjet konkrete ligjore për përmirësimin e saj, duke ofruar mundësi dhe zhvillim për të gjithë" tha z. Jaço. Lidhur me Axlendën e Investimeve u shpreh edhe Ambasadorja Amerikane, znj. Yuri Kim, e cila tha: "Mbetet ende më shumë punë për t'u bërë dhe ne i bëjmë thirrje qeverisë shqiptare t'i japë përparësi përmirësimit të klimës së biznesit, për të zhblokuar me të vërtetë potencialin që të gjithë e dimë se ekziston këtu. Qeveria duhet ta marrë seriozisht Axlendën e Investimeve të Dhomës Amerikane të publikuar së fundmi dhe ta shikojë atë si një udhërrëfyes se si të përmirësojë klimën e biznesit. Ministria e Financave dhe Ekonomisë, znj. Delina Ibrahimaj, ka konfirmuar se qeveria shqiptare është duke implementuar reforma që do të sjellin një tjetër përfaqje për klimën e

biznesit, duke synuar të bëhet një vend atraktiv në Ballkanin Perëndimor dhe bashkëpunimi me Dhomën në këtë drejtim do të ketë një rol të madh. **ZGJEDHJET NË BORDIN DREJTUES**

Zgjedhjet në AmCham janë një moment i përzgjedhjes së liderve të rinj, të cilët do të drejtojnë Dhomën me një mandat dy vjeçar. Pesë kandidatë kanë konkurruar për pozicionet e Presidentit, Sekretarit dhe të dy anëtarëve të Bordit. Në përfundim të votimit nga anëtarët, Presidenti i AmCham Albania u zgjodh z. Enio Jaço nga CBS Creative Business Solutions, Sekretari i Bordit, z. Reshard Këlliçi nga Instituti Harry Fultz, dhe Anëtarë Bordi z. Ilir Rudi nga ABI Bank dhe z. Shkumbin Muçolli nga Burger King Albania. Të gjithë kandidatët patën mundësi të prezantohen përpara anëtarëve të AmCham, të cilët e kanë ndjekur virtualisht eventin, dhe të shpjegojnë vizionin e tyre mbi mënyrën se si do ta zhvillojnë organizatën për të arritur objektivat që ka.

AMBASDORJA YURI KIM PËRSHËNDET FILLIMET E PUNIMEVE

Skavica, fillojnë punimet e gjigandit në energjitikë

Administratori i KESH z.Ergys Verdho ka folur në detaje për projektin e Skavicës dhe impaktin që do të ketë në ekonomi në fillimin e punimeve për ndërtimin e një prej projekteve më të mëdha në energjitikë. Qeveria ja besoi projektin kompanisë amerikane Bechtel International, duke vendosur një tjetër urë të fortë bashkëpunimi në partneritetin ekonomik mes dy vëndeve.

Hydrocentrali i Skavicës është hydrocentrali i fundit i kaskadës së Drinit, i projektuar dhe i konceptuar që në fazat fillestare të studimit, i cili do të mundësojë shfrytëzimin maksimal të prurjeve të Drinit të Zi. Skavica do të sjellë optimizimin më të mirë të kaskadës, duke rritur fuqinë gjeneruese të dy hidrocentraleve, të Fierzës dhe atij të Komanit.

“Sa u përket efekteve që do të sjellë ky projekt madhor, Skavica do të luajë rolin e rregullatorit për hidrocentralet e tjera në kaskadën e lumit Drin. Do të rrisë me 20 për qind prodhimin e energjisë elektrike të rinovueshme në vend, si dhe do të rrisë kapacitetet prodhuese të të gjitha hidrocentraleve në kaskadën e Drinit” – është shprehur gjatë një interviste për “Monitor”, z.Ergys Verdho, Administratori i KESH.

Fillimin e punimeve e ka përshëndetur edhe Ambasadorja Amerikane gjatë vizitës së saj në Skavicë. “E sotmja është një ditë historike në këtë marrëdhënie me fillimin e projektit për hidrocentralin e Skavicës, midis Qeverisë së Shqipërisë dhe një prej kompanive më të mëdha amerikane të infrastrukturës, Bechtel. Skavica

ka qenë një ëndërr në vend, për dekada të tëra, dhe sot është një nga gurët më të rëndësishëm kilometrikë që më në fund po e shohim të bëhet realitet” - u shpreh Ambasadorja Yuri Kim.

Zbatimi i projektit të Skavicës vjen në një kohë kur Shqipëria është përfshirë nga një krizë energjitike ashtu sikurse shumë vënde të tjera të Europës, dhe projekti konsiderohet si mbështetja më e madhe energjitike që do të ketë vendi.

“Ky projekt jo vetëm që do të krijojë më shumë energji të gjelbër, por gjithashtu do të ndihmojë që Shqipëria të jetë një hap më pranë shndërrimit në një eksportues të qëndrueshëm të energjisë, më shumë se sa importon, dhe që mund të ndihmojë për të zgjidhur ndryshimet klimatike dhe shqetësimet e shëndetit publik, jo vetëm brenda Shqipërisë, por edhe brenda një rajoni që është tepër i varur nga fabrikat ndotëse të qymyrit” – u shpreh Ambasadorja Yuri Kim.

“Skavica do të përmirësojë nivelin e jetesës së të

gjitha zonave përreth rrjedhës së lumit Drin, të cilat përballen me përmytjet prej shumë vitesh, kryesisht ato në Ultësirën Perëndimore. Do të mundësojë kontrollin e shkarkimeve pa prodhim gjatë periudhës së reshjeve me intensitet të lartë, si dhe do të zhvillojë ekonominë në atë zonë” - u shpreh z. Verdho në lidhje me impaktin social që do të ketë hidrocentrali në komunitet.

Bazuar në negociimin dhe ekzekutimin e kontratës me shoqërinë “Bechtel International, inc.”, për projektimin dhe ndërtimin e hidrocentralit të Skavicës”, mes shoqërisë KESH sh.a dhe shoqërisë “Bechtel”,

kanë filluar punimet që parashikojnë:

- matje topografike dhe studime hidrologjike në mbështetje të zhvillimit të projektimit;
- studime dhe inspektime gjeoteknike në terren;
- zhvillimi i strategjisë për realizimin e projektit;
- rishikimi dhe finalizimi i vlerësimit të ndikimit mjedisor e social;
- përgatitja e projektit teknik, përfshirë përzgjedhjen e furnitorit të turbinave, me qëllim preventimin e kostove dhe të sasive;
- shërbime të tjera të rëna dakord për të mundësuar ecurinë e zhvillimit të projektimit të hidrocentralit të Skavicës.

Konkluzionet e kësaj faze, e cila parashikohet të mbyllet brenda vitit të ardhshëm, do të përcaktojnë edhe se cili projekt do të zbatohet, kostot e tij, si dhe afatet e ndërtimit, duke i hapur rrugë dhe fillimit të punimeve për HEC-in e Skavicës.

Perceptimi i anëtarëve të AmCham për indikatorët themelorë të krizës

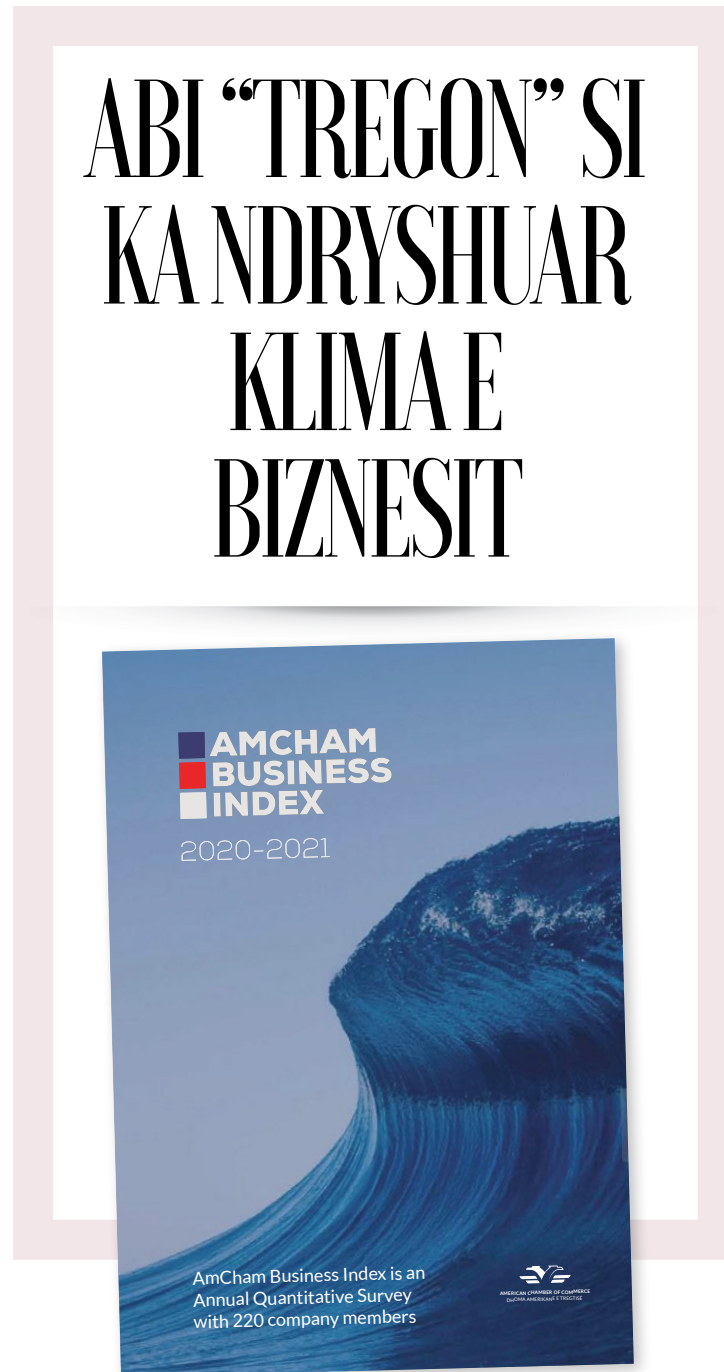
DHOMA AMERIKANE E TREGTISË KA PUBLIKUAR INDEKSIN VJETOR PËR VITIN 2020, KU REGJISTROHET PËRSËRI NJË RËNIE ME 0.5 PËR QIND E BESIMIT TË BIZNESIT NË SHQIPËRI DUKE E ZBRITUR INDEKSIN NGA 38.1 PER QIND QË ISHTE NË 2019 NË 37.6 PËR QIND NË 2021.

Indeksi i Biznesit është shprehje e perceptimit që anëtarët e Dhomës Amerikane kanë për klimën e biznesit, duke e materializuar mendimin e tyre nëpërmjet vlerësimit që i japin cdo indikator. Në këtë anketim morën pjesë 71% e anëtarësisë së AmCham pjesëmarrja më e lartë në 9 vitet e publikimit të Indeksit duke reflektuar rëndësinë që anëtarët i japin klimës së biznesit dhe realizimit të reformave në mbështetje të përmirësimit të saj. Indeksi mat elementë të rëndësishme që ndikojnë klimën e biznesit, si politikat qeveritare, nivelin e taksave, korrupsionin, informalitetin, zbatimin e ligjit dhe elementë që lidhen me ecurinë e bizneseve dhe ekonomisë shqiptare.

CFARË TREGUAN ANËTARËT E AMCHAM PËRMES INDEKSIT TË BIZNESIT

Më shumë se 71 për qind e anëtarëve të Dhomës Amerikane e vlerësojnë klimën e biznesit në Shqipëri si të pafavorshme, vetëm 9 për qind e vlerësojnë si pozitive dhe 20 për qind si neutrale. Sipas studimit, performanca e ekonomisë shqiptare ka rënë me 5.64 pikë, dhe 80 për qind e të anketuarve deklaruan se performanca e ekonomisë ka rënë gjatë vitit 2020.

Perceptim negativ kishte dhe zeri "Mallra dhe Shërbimi cili kishte pësuar një rënie prej 7.74 pikë ndërkohë që "kërkesa për mallra dhe shërbime eksporti" kishte një rënie prej 6.67 pikë. Anëtarët e AmCham nuk kanë hezituar të "ankohen" edhe për

cështjet e punësimit duke e dhënë këtij indikator një rezultat katër pikë më të dobët se një vit më parë. Investimet kanë qënë një tjetër indikator i vlerësuar negativisht nga anëtarët me një rënie prej 3.9 pikë. Niveli i taksave përbënte shqetësim dhe vlerësohet si jo konkurrues në rajon. Afro 60 për

qind e të anketuarve e vlerësojnë si të pafavorshëm nivelin aktual të taksave. Por duket se në performancën e ekonomisë shqiptare dhe mes zërave të klimës së biznesit, ka patur dhe zhvillime pozitive të njohura prej komunitetit të AmCham. Anëtarët i kanë dhënë notë pozitive, treguesit të

"Monopoleve dhe Konkurrencës së Pandershme" duke e rritur me 6.02 pikë ndërkohë që Niveli i Korrupsionit ka patur një perceptim më pozitiv duke u rritur me 3.09 pikë.

Në indikatorët sensitive për klimën e biznesit Klima e Brendshme Politike ka patur një vlerësim mjaft pozitiv duke u rritur me 7.69 për qind. Burokracia qeveritare ka shënuar një përmirësim të lehtë me 1.7 për qind dhe po ashtu dhe aplikimi i ligjit dhe i rregullit.

PRESIDENTI JACO

Enio Jaço: Shqipëria ka ende sfida të mëdha për të kapërcyer me klimën e biznesit! Bashkëpunim me Qeverinë e re dhe Parlamentin e ri është kritike për një faqe të re në mënyrën e të bërit biznes në Shqipëri

Rezultatet e Indeksit të Biznesit për vitin 2021 janë matës real që tregojnë se Shqipëria, ka ende sfida të mëdha për të kapërcyer me klimën e biznesit. Rritja me 71% e anëtarëve që morën pjesë në Index, më e larta që në krijimin e saj, tregon për rëndësinë që bizneset i japin terrenit ku ata operojnë dhe rregullave të lojës. Por rënia me 0.5 pikë nga një vit më parë dhe rënia në nivelin më të ulët që në fillimin e Indexit 9 vjet më parë dëshmon peshën e fenomeneve gërryese që vijnë në mbajnë peng vendin drejt një përparimi më të shpejtë.

Dinamika e zhvillimeve por edhe perspektivës Europiane që Shqipëria synon, nuk lë më kohë për reflektim, por nxit rëndësinë e një aksioni të përbashkët.

Në kthimin e besimit tek bizneset, duhet së pari, dialog dhe bashkëpunim konstruktiv me përgjegjësi të lartë. Dhoma Amerikane ka pritshmërinë e dialogut dhe gjetjes së mekanizmave të bashkëpunimit me Qeverinë e re dhe Parlamentin e ri për të krijuar një faqe të re në mënyrën e të bërit biznes në Shqipëri!

Statusi OEA, tani bizneset mund ta përdorin në të gjithë Rajonin

Bizneset shqiptare, që kanë marrë statusin e operatorit ekonomik të autorizuar, do të mund të përfitojnë së shpejti të njëjtat lehtësi që u ofron ky status edhe në Bosnjë dhe Hercegovinë, Maqedoninë e Veriut, Moldavi, Malin e Zi, Kosovë dhe Serbi. Vendet anëtare të Marrëveshjes së Tregtisë së Lirë të Europës Qendrore (CEFTA), në përputhje me objektivat politike të Procesit të Berlinit dhe në përgjigje të nevojës për thellimin e mëtejshëm të integritetit tregtar në rajon kanë miratuar Protokollin Shtesë 5, i cili gjatë këtyre viteve ka synuar krijimin e sinergjive midis vendeve të rajonit për lehtësimin e tregtisë, njoftoi Drejtorja e Doganave. Ky Protokoll, pjesë integrale e Marrëveshjes CEFTA, ka pasur në fokus dispozita të cilat mbështeten në detyrime dhe angazhime të marra në kuadër të Marrëveshjes së Lehtësimit të Tregtisë në Organizatën Botërore të Tregtisë (OBT).

Zbatimi i këtij protokollit ka qenë prioritet për Administratën Doganore, me fokus të veçantë jo vetëm e lehtësimin e Operatorëve Ekonomikë të Autorizuar brenda vendit por edhe njohjen reciproke të tyre në Rajon, theksuan Doganat. Për njohjen reciproke të programeve të Operatorëve Ekonomikë të Autorizuar (OEA), palët CEFTA janë angazhuar duke miratuar në vitin 2019 "Vendimet Ministror mbi njohjen reciproke të programeve nacionale të OEA". Gjatë këtyre viteve në bashkëpunim me Sekretariatit CEFTA dhe GIZ, Administrata Doganore ka mundësuar implementimin e të gjithave procedurave që mundësojnë vënien në zbatim të Statusit OEA. Me fillim e procedurave për njohje reciproke, synohet që OEA-s nga një palë CEFTA t'i jepen të njëjtat përfitime si OEA-s në vendet përkatëse ku u është dhënë një autorizim në Palën CEFTA në të cilën bëhet zhdoganimi. Këto përfitime do të jenë të njëjta me ato

që i jepen OEAS brenda territorit të tyre doganor. Marrëveshja e Tregtisë së Lirë të Europës Qendrore (CEFTA) është një marrëveshje ndërkombëtare e tregtisë mes shteteve që përgjithësisht ndodhen në Europën Juglindore. Anëtarët aktualë të CEFTA përfshijnë Shqipërinë, Bosnjë dhe Hercegovinën, Maqedoninë e Veriut, Moldavinë, Malin e Zi, Kosovën dhe Serbinë.

PËRFITIMET E STATUSIT TË OEA-VE

a) Një trajtim më i favorshëm në lidhje me vlerësimin e riskut dhe kontrollat:

- » Më pak kontrolle fizike dhe të dokumentacionit
- » Trajtim prioritar dhe njoftim prioritar në rast seleksionimi për kontroll doganor;
- » Hapësira specifike përveç zyrave doganore për kontrollet e doganës.

b) Një akses i thjeshtuar apo ekskluziv për disa thjeshtime doganore:

- » Reduktim i nivelit të garancisë apo përjashtim nga garancia;
- » Thjeshtime në transit;
- » Thjeshtime në vlerë;
- » Autorizim për deklarata të thjeshtuara etj.

c) Marrëveshje për njohje të përbashkët me shtete të tjera. Një OEA-S përfiton lehtësira në kontrolle gjatë hyrje - daljeve të mallrave në territorin shqiptar OEA - të në Bashkimin Europian (BE) DPD ka akorduar deri më tani 4 Certifikata për OEA ndërkohë që janë në proces për miratim edhe 4 aplikime të tjera. DPD po bashkëpunon me Doganat e Rajonit për njohjen e ndërsjellë të statusit OEA dhe lehtësimit të tregtisë mes vendeve tona.

KRITERET E OEA -VE

Sipas llojit të autorizimit të kërkuar (thjeshtimet doganore apo të sigurisë dhe mbrojtjes), aplikuesi duhet të përmbushë disa kriteret:

- » Të mos ketë kryer shkelje të rënda apo të përsëritura të legjislacionit doganor dhe rregullave tatimore;
- » Të ketë një sistem menaxhimi tregtar, dhe nëse është e nevojshme regjistra transporti, të cilat lejojnë kryerjen e kontrolleve doganore të përshtatshme;
- » Të ketë aftësi të mira paguese;
- » Të ketë standarde praktike dhe kompetenca ose kualifikime profesionale (OEA-D)

PËR STATUSIN E OEA-S, STANDARDE SIGURIE DHE MBROJTJE TË PËRSHTATSHME:

- » Masat e duhura për sigurinë e zinxhirit tregtar
- » Integriteti fizik dhe kontroll të aksesit
- » Procece logjistike dhe trajtime për lloje të ndryshme mallrash
- » Personel i përgjegjshëm dhe identifikim i partnerëve të biznesit.